

Перелік посилань:

1. Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні : закон України від 16.01.2013 № 433-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.rada.gov.ua>.
2. Бубенко П. Почему тормозятся инновационные процессы в Украине / П. Бубенко, В. Гусев // Экономика Украины. – 2014. – № 6. – С. 30-38.
3. Лизунова О. М. Сучасні аспекти інноваційного розвитку регіонів / О. М. Лизунова // I Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Проблеми та перспективи інноваційного соціально-економічного розвитку в умовах глобалізації: регіональний вектор» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://fei.idgu.edu.ua/conference/dokl/d411.html>.
4. Гайдамака О. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / О. Гайдамака ; Луган. нац. пед. ун-т ім. Т. Шевченка. – Луганськ : Альма-матер, 2005. – 184 с.
5. Харів П. Інноваційна діяльність підприємства та економічна оцінка інноваційних процесів: монографія / П. Харів ; Терноп. акад. народного госп-ва. – Т. : Екон. думка, 2003. – 323 с.

СУТНІСТЬ ТА ОСОБЛИВОСТІ МІЖНАРОДНОГО ТРАНСФЕРУ ТЕХНОЛОГІЙ

О.М. Луцків, канд. екон. наук, с.н.с.

ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього НАН України», м. Львів

Незважаючи на те, що українськими науковцями розробляють нові технології виробництва, однак багато із цих розробок так і не досягають споживача, для якого вони призначені, що є свідченням незатребуваності виготовлених інновацій. Тобто виготовляються інноваційні розробки які не користуються попитом, оскільки вони розробляються не під конкретні потреби споживачів інноваційної продукції. Така ситуація у більшості випадків змушує вітчизняні підприємці до пошуку ефективних технологій виробництва поза межами країни. Однією з проблем незадоволеного попиту та недостатньої пропозиції є недосконала система обміну технологіями між учасниками інноваційного процесу. Слід відзначити також і той факт, що у високорозвинутих країнах світу хоч і існує сформований ринок технологій, однак попит і пропозиція на ньому співпадають не так регулярно й організовано, як на ринках сировинних матеріалів, з огляду на значний ризик інноваційних технологій та потребу постійного їх оновлення [1].

У високорозвинутих країнах світу основою інтенсифікації інноваційних процесів є трансфер технологій. Під трансфером технологій розглядають сукупність економічних відносин у сфері використання нових знань про виробництво продукції, застосування процесу чи надання послуги між її власником (розробником) і споживачем – резидентами в одній країні, а для випадку міжнародного трансферу технологій – резидентів з нерезидентами країни. Сучасний характер міжнародної співпраці відзначається значним розповсюдженням обміну високотехнологічними товарами. Серед основних видів трансферу технологій можна виділити такі, як передача патентів на винаходи, передача «ноу-хау», інжиніринг, інформаційний обмін через персональні контакти (на семінарах, симпозіумах, різноманітних виставках), наукові дослідження та розробки під час програм обміну вченими та спеціалістами, а також організування спільного виробництва.

Міжнародне співробітництво у сфері трансферу технологій передбачає: укладення двосторонніх і багатосторонніх міжнародних договорів України щодо науково-технічного, технологічного, інвестиційного співробітництва і кооперації; залучення інвестицій у науково-технічну сферу України; сприяння запровадженню в Україні міжнародних стандартів, зокрема стандартів системи управління якістю; передачу технологій у рамках науково-технічної і виробничої кооперації та інвестиційного співробітництва; забезпечення участі вітчизняних підприємств, наукових установ, організацій та вищих навчальних закладів у міжнародних виставках та ярмарках високотехнологічної. Світова практика, свідчить, що процес трансферу технологій найоптимальніше можна організувати шляхом створення науково-виробничих і дослідницьких об'єднань та центрів, які надають широкий спектр послуг у сфері трансферу технологій. Зокрема, можливі такі послуги даних посередників, як створення технологій під замовлення, налагодження контактів між суб'єктами трансферу, збирання інформації та створення баз даних про попит і пропозицію на передачу технологій, охорона інтелектуальних прав і комерціалізація результатів наукових досліджень та розробок [1].

Основними каналами трансферу інновацій і технологій є: міжнародна торгівля інноваційною продукцією, ліцензійна торгівля, міжнародна міграція капіталу і робочої сили, різні інші форми міжнародної науково-технічної співпраці. Міжнародна співпраця в науково-технічній сфері сприяє:

- підвищенню ефективності національного виробництва, процесів відтворення;
- підвищенню наукоємності національного виробництва, завдяки як внутрішній технологічній спеціалізації, так і залученню іноземних технологій у вигляді товарів, ноу-хау тощо;

– впровадженню матеріаломістких і ресурсозберігаючих технологій та підвищення інтелектуаломісткості виробництва.

Значною проблемою для українських підприємств, які потребують трансферу технологій, є їх недостатня компетенція у питаннях купівлі технології, а для розробника – проблема збуту власного інтелектуального продукту. На загальнодержавному рівні і на рівні кожного регіону України спостерігається як внутрішній, так і зовнішній вектор придбання нових технологій. У 2015 кількість придбаних нових технологій в Україні промисловими підприємствами порівняно з попереднім роком збільшилась у 2,6 рази, а саме з 426 до 1131 одиниць. Разом з тим, за межами України, навпаки зменшилась з 117 до 66, тобто в 1,7 рази [2]. Слід зазначити, що найбільші запозичення іноземних технологій здійснювали протягом останніх років ті галузі промисловості, які традиційно мають досить розвинуту виробничу та наукову базу, а саме підприємства хімічної та нафтохімічної промисловості, металургійні та машинобудування. Це свідчить про те, що українська наука і надалі втрачає зв'язок з потребами власного виробництва, залишаючи вітчизняну промисловість в залежності від зарубіжного науково-технологічного досвіду. Надзвичайно великий зиск провідних фірм від інноваційної діяльності обумовлена тим, що вони під гаслом експорту новітніх технологій насправді передають застарілі технології які не здатні підвищити конкурентоспроможність промислового виробництва в Україні.

Впродовж 2010-2016 рр. в Україні зменшується кількість поданих заявок на патенти та винаходи з 5310 до 4095. Така тенденція характерна як для національних так і іноземних заявників. Така тенденція зумовлює і зменшення кількості виданих патентів на винаходи (рис. 1) [2, 3].

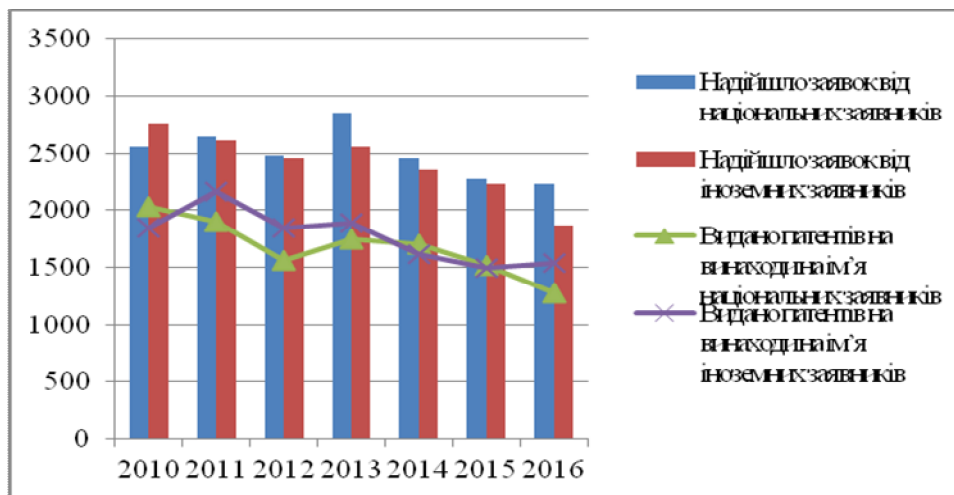

Рисунок 1. Динаміка діяльності щодо трансферу технологій впродовж 2010-2016 рр.

Перспективи інноваційного розвитку України значною мірою залежать від активізації міжнародної співпраці із країнами-членами ЄС. Співробітництво України з ЄС дасть можливість отримати досвід технологічної модернізації вітчизняного виробництва за рахунок оволодіння новітніми наукомісткими технологіями. Україна, ставши активним учасником інноваційного процесу поряд із країнами-членами ЄС, може поступово стати країною-експортером високотехнологічного обладнання та сучасних технологій. Європейська Комісія постійно висловлює готовність до широкого і ефективного залучення інноваційної сфери України у спільний науково-дослідний простір ЄС. Однак для цього українській стороні необхідно визначити найважливіші наукові пріоритети, підтримку яких з боку ЄС, за певних умов, можна передбачити при формуванні конкурсів та грантів сфокусованих на Україну.

Слід відзначити, що налагодження співробітництва через участь у Рамкових програмах ЄС допоможе активніше залучати Україну до передових технологій та реалізації потенціалу вітчизняних промислових, передусім високотехнологічних виробництв, зокрема в електронно-обчислювальній, аерокосмічній галузях, у сфері розробки та впровадження нових матеріалів, у медичній промисловості на базі наявних в Україні розробок, з акцентом на підключення вітчизняного виробництва до виробничої та елементної бази ЄС; розвиток лазерної техніки; генної та клітинної інженерії; розвиток енергозберігаючих технологій, переходу на використання нових поновлюваних джерел енергії, розвиток нових засобів комунікації та зв'язку, що є умовою соціально-економічної уніфікації з країнами ЄС; стикування національних програм технологічного розвитку з програмами ЄС; поширення та всебічне удосконалення систем комунікацій та зв'язку.

Перелік посилань:

1. Андросова О. Ф. *Трансфер технологій як інструмент реалізації інноваційної діяльності: [монографія]* / О. Ф. Андросова, А. В. Череп. – К.: Кондор, 2007. – 356 с.
2. *Наукова та інноваційна діяльність: стат. зб.* – К.: Державна служба статистики України, 2016. – 257 с.
3. *Наукова та інноваційна діяльність: стат. зб.* – К.: Державна служба статистики України, 2017. – 141 с.

ПЕРСПЕКТИВИ ІНВЕСТУВАННЯ В ЗЕЛЕНУ ЕНЕРГЕТИКУ УКРАЇНИ

Б.О. Марисюк, здобувач вищої освіти

*Науковий керівник: О.В. Кривда, канд. екон. наук, доцент
Національний технічний університет України
«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»*

В умовах скорочення запасів традиційних палив та стабільного зростання їх вартості, необхідно шукати нові шляхи для забезпечення державної енергонезалежності.

З останніми роками в Україні все активніше починає зростати інтерес до альтернативної енергетики. Це є відносно нова галузь для інвестування, але враховуючи темпи розвитку енергетичного ринку та потенціал природних ресурсів може приносити хороший дохід.

Інвестиційна діяльність – це вкладання засобів, що мають грошову оцінку в ідеї та проекти з метою одержання прибутку, або досягнення позитивного ефекту. Дослідження, що базувалися на показниках макроекономіки та стану енергетичного ринку показали, що найбільш привабливою для інвестицій у відновлювальну енергетику є економіка США, Німеччина при цьому займає третє місце. Проте, під натиском енергетиків канцлер країни буде змушений переглянути умови надання субсидій для сектору «зеленої» енергетики [1].

До 2014 року бізнес в Україні з терміном окупності 5-7 років майже не зацікавлював інвесторів. На даний момент стало зрозумілим, що кожен має можливість поставити на власній землі сонячні панелі та встановити вітряки, тим самим повністю, або частково забезпечити себе електроенергією та стати незалежним від централізованих енергомереж. А при наявності надлишкової електроенергії її можливо продавати в мережу по «зеленому» тарифу, отримуючи при цьому чудовий прибуток. Варто також зазначити, що розмір встановлено в Україні тарифу є одним з найвищих у світі.

Увагу інвесторів до альтернативних джерел енергії також привертає те, що питання енергоефективності та енергонезалежності вийшли на перший план, і в найближчий час є чудовою перспективою для малої енергетики країни.

Перспективним напрямком для інвестування є встановлення біогазових установок для приватних підприємств. Дані установки здатні генерувати газ з різноманітної органічної сировини. При цьому підприємство зможе повністю задовольнити свої електричні та теплові потреби, а при надлишку власної електроенергії її можна продавати в мережу по «зеленому» тарифу. Термін окупності таких установок, як правило становить 7-10 років.

На ринок сонячної енергії попасти не складно. Ціна проекту в сегменті сонячної енергії нижча ніж у вітроенергетиці. Виконати будівництво СЕС набагато простіше, при цьому не обов'язково проводити складну геологічну та кліматичну експертизу.

На даний момент спостерігається стабільне зниження цін на технології для генерування електроенергії з відновлювальних джерел енергії. З кожним роком капітальні затрати на будівництво одиначної потужності активно скорочуються, тим самим стаючи доступними для все ширшого кола інвесторів. Ціна проекту потужністю 1МВт в Україні становить 0,75-1,05 млн євро, але використання дешевого обладнання дозволяє суттєво зменшити ціну інвестиції.

Для приватних СЕС встановленою потужністю до 30 кВт «зелений» тариф закріплений на державному рівні та становить 18 євроцентів за 1 кВт проданої енергії в мережу. Для наземних промислових станцій становить 15 євроцентів/кВт/год, а для сонячних станцій, які знаходяться на дахах – 16,3 євроцентів/кВт/год. СЕС потужністю 30 кВт може приносити прибуток на суму 6500 у.о. і окупить себе протягом 4-х років [2].

Для сьогоденного підприємництва та бізнесу, використання сонячних електростанцій під «зелений» тариф, є чудовим рішенням та вигідною інвестицією для підприємців, що мають великі не задіяні площі. На даний момент, це один з найбільш вигідних варіантів інвестицій, а також спосіб допомогти своїй державі створити потужний енергетичний ринок, та наблизити її на крок до енергетичної незалежності.